

Et flersidigt og multimetodisk studie af graviditetsdynamik i Grønland

Sammenfatning af endelige anbefalinger

Populationsdynamikker i Grønland: Et flersidigt og multimetodisk studie af graviditetsdynamik i Grønland (PDG) er en undersøgelse af, hvordan beslutninger vedrørende undfangelse, graviditet og forældreskab bliver formet af en række interagerende begrænsninger og påvirkninger, der gør sig gældende i Kullorsuaq, Grønland. Klimaforandringer og øget udvinding af naturressurser, kombineret med lave fødselstal og stigende udvandring, udgør en fare for Grønlands både nuværende og fremtidige generationer såvel som for grønlandsk kultur og levevis. Vores projekt sigter mod at dokumentere og forstå samspillet mellem de kulturelle, sociale, økonomiske og miljømæssige faktorer, der skabte den sammenhæng, ud fra hvilken enkeltpersoner og samfundsgrupper i Grønland tog beslutninger ift. reproduktion. Vores vigtigste mål er dels at forholde os til de forskelligartede komplekse forhold, der understøtter trivsel samt den fortsatte beståen af det grønlandske folk og dets kultur, dels at udbygge det videnskabelige kendskab til det grønlandske folk, samt styrke brugbarheden af denne viden til gavn for grønlænderne såvel som andre oprindelige befolkninger i Arktis, dels at bidrage til den videnskabelige forståelse af de utallige faktorer, der påvirker menneskers valg ift. reproduktion.

PDG fandt sted i Kullorsuaq, Grønland fra maj 2013 til april 2017. Til studiet blev anvendt en fællesskabs- og deltagerbaseret forskningsramme sammensat af forskellige metodikker, herunder dybdeinterview, etnografi og fokusgrupper. Der blev ført tilsyn med forskningen af et lokalt rådgivende udvalg bestående af fire medlemmer, der bidrog med vejledning og indsigt i forskningsspørgsmålene, metoderne og redskaberne til dataindsamling, fortolkningen af forskningsresultaterne, og som ydermere kom med endelige anbefalinger på baggrund af disse resultater. I alt 96 interview blev gennemført ved brug af målrettede samplingsteknikker. Interviewpersonerne var i alderen 15-83 år og bestod af 55 % kvinder og 45 % mænd. Til behandling af dybdeinterviewene blev anvendt indholdsanalyse og 'grounded theory'. Resultaterne fra dybdeinterviewene udgjorde grundlaget for afviklingen af 10 fokusgrupper i april 2017 – 4 i Kullorsuaq, 2 i Upernavik, 2 i Ilulissat og 2 i Nuuk. Formålet med fokusgrupperne var at dele forskningsresultaterne med de vigtigste interessenter på hhv. sundheds-, uddannelses- og socialområdet og derved få yderligere input angående anbefalinger til at reducere sundhedsmæssige uligheder ift. reproduktion blandt grønlændere. I lighed med dybdeinterviewene blev der anvendt indholdsanalyse og 'grounded theory' til behandling af fokusgrupperne. Vores *Sammenfatning af endelige anbefalinger* er baseret på de samlede resultater fra fire års forskning sammen med Kullorsuaqs befolkning. Følges vores anbefalinger vil det føre til nedbringelse af de sundhedsmæssige uligheder ift. reproduktion, såvel for befolkningen i Kullorsuaq som i det øvrige Grønland.

Populationsdynamikker i Grønland:

Følgende tiltag anbefales mhp. generel forbedring af reproduktiv sundhed og forskning blandt grønlandske mænd og kvinder:

Familiodynamik og ungeansvar

- Opbyg klare familierelationer, hvor nye forældre udpeges som værger for barnet med det formål at facilitere omskiftelige familiesammensætninger, såsom adoption af pårørende uden for den nærmeste familie, opdragelse hos bedsteforældre samt tilfælde, hvor der er flere omsorgsgivere for det enkelte barn
- Reducer antallet af samboende familier i samme husstand ved at skabe flere boliger i Kullorsuaq samt i andre byer og bygder
- Involver de ældre borgere, bedsteforældre og forældre i familieplanlægningsprojekter, der har at gøre med realiserbar børnepasning, ansvarsområder og grænsesætninger ift. børneopdragelse, med tanke på den betydelige indflydelse, de øver på deres børns beslutninger ift. reproduktion
- Byg familiehuse i Kullorsuaq og andre mindre lokalsamfund i Grønland, hvor unge kan få hjælp til at blive ansvarlige forældre
- Skab flere økonomiske muligheder, således at børnetilskud ikke betragtes som en ekstra indtægtskilde i manglen på indkomstskabende aktiviteter i små grønlandske lokalsamfund
- Giv de unge muligheden for at søge råd hos mentorer i lokalsamfundet, der kan hjælpe med at sætte grænser i opdragelsen samt give deres børn færdigheder til at sætte sig mål for deres fremtid og ligeledes opfylde dem
- Indfør alderssvarende undervisning i reproduktiv sundhed fra børnehaven op til slutningen af gymnasiet, der kan lære børn:
  1. at være ansvarlige for de valg, de træffer
  2. hvad det vil sige at være ansvarlige forældre
  3. hvordan følelsesmæssige og psykologiske problemer påvirker beslutningstagning ift. reproduktion
  4. egenomsorg
  5. selvrespekt
  6. fastsættelse af mål for fremtiden
  7. hvordan man sætter grænser vedrørende reproduktion ift. forældre og andre familiemedlemmer.

Reproduktiv sundhedsfremme og systematisk indgriben

- Genvurder de typer af hormonelle præventionsmetoder, -politikker og -praksisser, der er baserede på en dansk sundhedsmodel, så de hormonelle præventionsmetoder kan blive gjort egnede til grønlandske kvinder
- Giv nemmere adgang til kondomer, og gør tiltag for at fremme brugen af dem såvel som undervisning i korrekt anvendelse
- Udbyg den multisektorale og multidisciplinære indsats over for seksuel misbrug og seksuelle overgreb, jf. sammenhængen mellem oplevet seksuel misbrug og seksuelle overgreb og højrisikobetonet seksuel adfærd ledende til graviditet, seksuelt overførte infektionssygdomme, abort samt voldsovergreb i seksuelle relationer
- Nedsæt et lokalt multisektoralt og multidisciplinært udvalg, der skal koordinere hjælp og støtte ift. familieplanlægning og reproduktiv sundhed, forældreskab, seksuel misbrug og seksuelle overgreb samt voldsovergreb i seksuelle relationer
- Udarbejd, iværksæt og evaluer evidensbaserede tiltag, der integrerer Facebook, lokale resurser og aktiviteter, seksualundervisning, vejledning i forældreansvar, beslutningstagning ift. reproduktion, håndtering af seksuelle relationer, kommunikation og grænsesætning inden for familien vedrørende reproduktiv sundhed, og vejled unge mennesker i at danne sig visioner for fremtiden og sætte sig mål.

Abort

- Fastlæg nye rammer for diskursen om abort – i familien, på samfundsplan og nationalt – med tanke på Grønlands ansvar for som et land bestående af familier og lokalsamfund at reducere antallet af aborter og skifte fra skræmmetaktik og fokus på det personlige ansvar hos den enkelte kvinde, hvilket er baseret på udskamning og dæmoniserer kvinden
- Udarbejd, iværksæt og evaluer evidensbaserede tiltag med kvinden i centrum, der fokuserer på, hvordan unge kvinder ser på deres fremtid, håndterer deres egenomsorg, finder formål i deres liv, udvikler ansvarsforståelse ift. deres reproduktive sundhed og familieplanlægning samt forståelse for de følelsesmæssige, psykologiske og fysiske konsekvenser af abort
- Udarbejd, iværksæt og evaluer evidensbaserede tiltag ift. familieplanlægning samt ydelser og indgreb til fremme for reproduktiv sundhed, der involverer unge mænd, eftersom de er en del af abortfænomenet i Grønland
- Genvurder og opdater de i øjeblikket gældende familieplanlægnings- og abortpolitikker i Grønland.

Uddannelse

- Tag hånd om udfordringerne forbundet med fast ophold uden for den enkeltes fødeby ifm. gymnasieuddannelse ved at:

Populationsdynamikker i Grønland:

1. forberede de unge på de følelsesmæssige udfordringer, der ligger i at flytte hjemmefra og bo væk fra sin familie
  2. lære forældrene at støtte barnet, der bor på skolen, og sætte klare grænser sammen med dem
  3. lære de unge, hvordan de skaber visioner for deres fremtid og sætter mål for sig selv
  4. yde social og følelsesmæssig assistance samt give forældrene strategier til at opbygge færdigheder i at støtte deres barn i skoleopholdet
  5. vejlede skolepersonalet i, hvordan man tackler, forholder sig til og griber ind i tilfælde af seksuel misbrug og seksuelle overgreb
- Opret "udefamilier", således at de unge har mulighed for at have kontakt til en familie i det lokalsamfund, hvor de opholder sig
  - Opret et mentorprogram for de unge på gymnasieskolerne, som bor væk fra deres familier, mhp. at hjælpe dem med at tilpasse sig samt for at følge deres udvikling, mens de er udeboende.

Relationer

- Fokuser på at italesætte familiedynamikker i og uden for kernefamilien, samt indgå i drøftelser om hvordan det påvirker familie- og samlivet at det at sætte ord på problemer i relationerne er tabu.
- Bidrag til de sunde relationsdynamikker ved at tage hånd om problemstillinger hos enkeltpersoner samt i parforhold og på samfundsniveau.
  1. **Enkeltpersoner:**
    - 1.I. Opret kønsspecifikke støttegrupper mhp. udveksling af erfaringer i et støttende miljø
    - 1.II. Udvid lokalsamfundets kontakt og interaktion med psykologer, der kan arbejde med enkeltpersoner ift. at have været for vold og traumer, vanedannende adfærd samt hævn- og skamfølelse, der kan bidrage til konflikter i relationer
    - 1.III. Rådgiv den enkelte person om selvrespekt, og tilskynd personen til at danne sig et netværk af mennesker, vedkommende stoler på, og som han eller hun kan tale med, hvis der er brug for hjælp.
  2. **Parforhold:**
    - 2.I. Forbedr de interpersonelle kommunikationsstrategier ift. at løse konflikter ved at undervise i lyttefærdigheder, samt hvordan man åbner op over for en partner og taler om smertefulde emner og udtrykker personlige behov,

Populationsdynamikker i Grønland:

konfliktløsningsfærdigheder, kommunikationsfærdigheder over for familien, og hvordan man deltager i løsningsorienterede diskussioner

- 2.II. Skab øget bevidsthed om, hvordan børn påvirker parforhold og har indflydelse på interpersonelle konflikter
  - 2.III. Hjælp det enkelte par med at forstærke deres robusthed samt opnå et tillidsfuldt forhold til hinanden.
3. **Samfund:**
- 3.I. Forøg jobmuligheder for at mindske den økonomiske belastning i familier, hvor én person er ansvarlig for familiens forsørgelse,
  - 3.II. Byg et alderdomshjem, hvor de ældre kan bo i stedet for hos familien, for derved at reducere stress pga. pladsmangel i hjemmet, lette ansvaret for omsorgspleje og mindske den potentielle indblanding fra ældre i et pars forhold
  - 3.III. Øg visitationsfrekvensen for betroede socialarbejdere, så de har mulighed for at tage på hjemmebesøg hos familier og par for at løse konflikter.

Forskning

- Forbedr kontinuiteten og bæredygtigheden i forskningsprocesser og forskerhold, og inddrag flere grønlændere i begge
- Styrk den offentlige undervisning i forskningens formål og betydning samt de typer af forskning, der finder sted i Grønland, da grønlænderne generelt mangler oplysning og forståelse for, hvorfor forskning er vigtig, og hvordan den kan føre til forandring i deres land og lokalsamfund
- Sørg for, at resultater fra forskningsundersøgelser, der gennemføres i Grønland, er tilgængelige for offentligheden og det lokalsamfund, hvor dataene blev indsamlet
- Skærp det etiske tilsyn og de etiske standarder hos Selvstyret ift. forskningsprotokoller og processer for forskningsundersøgelser, der relaterer sig til alle naturvidenskabelige såvel som sociale emner, kulturhistorie, sundhed og sundhedspleje
- Udvid og forbedr processen ift. informeret samtykke i Grønland, således at grønlænderne har mulighed for at forstå og give samtykke til biologiske, natur- og socialvidenskabelige forskere, der vil foretage undersøgelser i deres lokalsamfund
- Opret et etisk kodeks samt en proces om velinformeret samtykke i Grønland, der omhandler:
  1. formålet med forskningen
  2. privatlivet hos de frivillige, fra hvem forskningsdataene indsamles
  3. tidsplan/status for forskningen, samt hvornår resultaterne vil blive formidlet tilbage til det lokalsamfund, hvorfra dataene blev indsamlet

4. forskningens forventede udbytte for grønlænderne.
- De forskningsemner, som fokusgruppemedtagerne ønskede behandlet i Grønland, var:
    1. børn
    2. seksuel misbrug af børn
    3. seksuelle problemer, man kender til, men som forbliver skjult i Grønlands fjerntliggende lokalsamfund
    4. kulturer i fjerntliggende bygder i Grønland
    5. traditionel viden hos fangere og forfædre.
  - Giv bedre vejledning og muligheder til de eksterne forskere, der kommer til de grønlandske lokalsamfund, for at forstå kulturen i det lokalsamfund, som de skal arbejde i, ved at kræve, at de opholder sig længere tid i lokalsamfundet for dermed at engagere sig i mere tidskrævende observationer.
  - Undervis eksterne forskere i samfundsbaserede deltagerstrategier, således at de i højere grad kan inddrage lokalsamfundets medlemmer i deres forskning.
-

Resumé

Disse anbefalinger er baseret på fire års forskning i Kullorsuaqs lokalsamfund. Vi har anvendt en fællesskabs- og deltagerbaseret forskningsramme, på basis af hvilken vi samarbejdede tæt med et lokalt rådgivende udvalg bestående af fire medlemmer, der bidrog med vejledning og tilsyn af studiet. Vi samarbejdede også tæt med skolepersonale, medarbejdere på sundhedsstationen og lokale politikere for at sikre, at vores forskningsresultater udgjorde en nøjagtig beskrivelse af de talrige faktorer, som indvirker på den reproduktive sundhed i Kullorsuaq. Vi interviewede i alt 92 personer i alderen 15-83, hvoraf cirka 55 % var kvinder, og 45 % mænd. Vores forskningsmetodik bestod af målrettet sampling, dybdeinterview, etnografi og fokusgrupper. Vores kvalitative forskning blev analyseret med brug af indholdsanalyse og 'grounded theory'.

Baseret på forskningsresultaterne kan der udpeges seks primære områder for indgriben: 1) familiodynamik og ungeansvar, 2) reproduktiv sundhedsfremme og systematisk indgriben, 3) abort, 4) uddannelse, 5) relationer, og 6) forskning. Flere af anbefalingerne, der er fremlagt i denne rapport, er gensidigt forbundne og kræver koordinerede indsatser på flere niveauer og i flere led fra de forskellige instanser i det grønlandske styre. Af den grund har vi udpeget de to primære styrkeområder og de tre primære anbefalinger fra vores forskning med henblik på at fokusere tiltagene, der skal gøres for den reproduktive sundhed i Grønland.

Populationsdynamikker i Grønland:

Styrkeområder: De to styrkeområder, vi har fundet frem til i vores forskning, er: 1) familien, og 2) tilknytningsforhold.

- **Familien:** De grønlandske familier befinder sig tæt ved kernen af velvære og sundhed i Grønland pga. forældrene og bedsteforældrenes betydelige magt over og indflydelse på deres børn. Følgelig må tiltag for at bedre den reproduktive sundhed koncentrere sig om den hele familie på forskellige stadier af et ungt menneskes udvikling ift. reproduktion.
- **Tilknytningsforhold:** Grønlandske familier er særdeles knyttede til det sted, hvor de er født, og hvor deres øvrige familie bor. De er også forbundet til stedet, fordi de ved, hvor de skal gå på jagt og fiske, og hvordan de i øvrigt skal leve det sted, hvor de og deres familie er vokset op. Denne stærke tilknytning til et bestemt sted ansporer de grønlandske familier til at investere i at forblive der, hvor de bor, og prøve at gøre det lokale samfund til et godt sted at befinde sig, med resurser og økonomiske muligheder. Derfor er der brug for sociale, uddannelsesmæssige og økonomiske tiltag for at støtte de grønlandske familier i at blive boende i de små byer og bygder, hvor de oprindeligt er fra, samt at lære dem, hvordan de kan skabe velfungerende lokalsamfund.

Anbefalinger: De tre primære anbefalinger, vi i vores forskning har fundet frem til udover den mest positive påvirkning af familierne og de små lokalsamfund i Grønland til at bedre den reproduktive sundhed, er: 1) fokus på familierne, 2) øget konfliktløsning og kommunikative færdigheder hos enkeltpersoner, par og familier, samt 3) bedre indsætter ift. uddannelse for at støtte unge mennesker i at skabe visioner for deres fremtid og lære dem færdigheder til også at opnå deres visioner for fremtiden.

- **Fokus på familierne:** Den hele familie skal inddrages i alle former for indgriben, der er målrettet unge mennesker og deres reproduktive sundhed. Det er nødvendigt at give forældre og bedsteforældre vejledning i, hvordan man opfostrer reproduktivt sunde unge mennesker.
- **Øget konfliktløsning og kommunikative færdigheder hos enkeltpersoner, par og familier:** Det er nødvendigt med indgriben, som lærer enkeltpersoner, par og familier, hvordan man løser konflikter, hvordan man taler om følelser og behov, samt hvordan man sætter og respekterer grænser.
- **Bedre indsætter ift. uddannelse og færdighedstræning:** Det er nødvendigt med indsætter ift. uddannelse, som lærer unge mennesker færdigheder i livet, samt hvordan de skal tænke og skabe sig forestillinger om fremtiden. Dertil er det nødvendigt med yderligere tiltag for at vejlede den hele familie i, hvordan man støtter familiens børn i at få en uddannelse og lære sig færdigheder i livet.

Populationsdynamikker i Grønland:

Etisk godkendelse til *Populationsdynamikker i Grønland: Et flersidigt og multimetodisk studie af graviditetsdynamik i Grønland* er indhentet fra Research Ethics Committee for Scientific Health Research i Grønland og The Institutional Review Board ved Montana State University.

Finansiering til *Populationsdynamikker i Grønland: Et flersidigt og multimetodisk studie af graviditetsdynamik i Grønland* er ydet af Grønlands Forskningsråd, Grønlands Universitet, Montana State University – Faculty Excellence Grant og The National Science Foundation – Arctic Social Science Program (Award # #1319651).

For yderligere information angående *Populationsdynamikker i Grønland: Et flersidigt og multimetodisk studie af graviditetsdynamik i Grønland* bedes der rettes kontakt til:

Gitte Alder Reimer – Rektor
Ilisimatusarfik/University of Greenland
Nuuk, Grønland
e-mail: gitr@uni.gl

Elizabeth Rink – Associate Professor
Montana State University
Bozeman, Montana
e-mail: elizabeth.rink@montana.edu